

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 19 juni 2014

MEDITATIE

Vol van de Heilige Geest

Wat is het een gelukkige man over wie het gaat in de bovenstaande tekst. Een man om jaloers op te zijn. Wat is het een zalige toestand waarin hij verkeert. Want Gods Woord zegt: "Vol zijnde van de Heilige Geest." En wanneer een hart vol is van de Heilige Geest is het vol van Christus.

Want Die, namelijk de Heilige Geest, zal Mij verheerlijken en Hij zal het uit het Mijne nemen en u verkondigen. "Het is de Heilige Geest Die in ons", zo belijdt de Kerk in de Heidelbergse Catechismus, "Zijn lidmaten, de hemelse gaven uitgiet." Stéfanus, hij is dus vol van hemelse gaven. Dat zijn

"Maar hij, vol zijnde des Heiligen Geestes, en de ogen houdende naar den hemel, zag de heerlijkheid Gods, en Jezus staande ter rechterhand Gods."

Handelingen 7:55

de weldaden uit de verdienste van Christus. Weldaden die de Heere uit genade aan Zijn uitverkoren gemeente schenkt. Kom, gaat ons hart daar ook naar uit, jong en oud? Wat een gelukkige man is Stéfanus, heel zijn leven predikt de vrije soevereine genade Gods. Vol van de Heilige Geest. Om dat te kennen moeten we eerst leeg gemaakt worden. Leeg van onszelf. Leeg aan al de waarden en de eigenschappen die aan mijn ik toebehoren. "Alleen wie zijn leven zal verliezen, zal hetzelfde behouden", zegt de Heere Jezus. Vol van de Heilige Geest, daar gaat een stervend leven aan vooraf. Er staat van die schare op de pinksterdag dat zij verslagen in hun hart werden en uitgeroepen hebben: "Wat zullen wij doen, mannen broeders?" De Heere maakt door ontdekkende en ontledigende genade plaats voor de volheid des Geestes. Een gelukkige man is Stéfanus, want dat hij van binnen vol is, dat komt naar buiten tot openbaring. "De ogen houdende naar de hemel". Nee... van nature kijken mijn ogen niet in de eerste plaats naar de hemel. O nee, dan is er alleen maar oog voor het wereldse, voor hetgeen van dit leven is, voor de begeerlijkheden die mijn zinnen strelen. In het para-

dijs, in Adams val zijn mijn ogen voor de hemel gesloten. En daarom, het is een wonder dat behoort bij het nieuwe leven als God mijn ogen opent. Open ogen voor zonde en schuld, voor straf en doemwaardigheid. Maar ook open ogen naar de hemel. Aanvankelijk natte en smekende ogen naar de hemel om genade en ontferming. Maar ook verwonderde ogen als God vanuit de hemel een mogelijkheid ontsluit van zalig worden in Christus. Gelukkige Stéfanus, zijn ogen houdende naar de hemel. Dat zijn meer dan natuurlijke ogen, hoor! Dat zijn geloofsogen. En als die ogen zich naar de hemel richten, zingt het hart: "d'Ogen houdt mijn stil gemoed opwaarts, om op God te letten; Hij Die trouw is, zal mijn voet voeren uit der bozen netten." Dat zijn ogen, die verwachtend op de Heere geslagen zijn. Die verwachten het van Hem, Die gezeten is ter rechterhand der kracht Gods. Dat is werk van de Heilige Geest. Nee... dat komt niet op uit het van nature verdorven hart. Vol van de Heilige Geest en de ogen naar de hemel, daar is strijd aan verbonden. De duivel voelt het: Hier ga ik een prooi verspelen. Tegenover de gelukkige Stéfanus zien we dan ook de werktuigen van de satan. De haat der Joden die vervuld zijn met de geest van de satan. Er staat: "Toen zij nu dit hoorden, berstten hun harten, en zij knersten de tanden tegen hem." Hier doen de joden wat straks het deel zal zijn van degenen die verloren gaan in de hel: knarsing der tanden. O, denk er om, dat als de hemel open gaat in je leven dat de hel niet gesloten blijft. Het horen van het Evangelie van vrije genade stuit op barstende vijandschap bij de Joden. En bij ons? Wanneer de Heilige Geest ons niet ontvankelijk maakt voor het Evangelie van Jezus Christus is het een steen des aanstoots of een rots der ergernis. Hier moet Stéfanus het beleven dat een dienstknecht niet meerder is dan zijn heer. Ze hebben Mij gehaat en zij zullen ook u haten. O, Gods werk wordt altijd in het vuur

Inhoud

- 1 Vol van de Heilige Geest
- 2 De leeruitspraken van 1931 (1)
- 3 Stem uit het verleden
- 4 Verband tussen vervolging en groei (3)
- 5 Even maar...
- 6 Commentaar: Diaconaat in de participatiesamenleving (2)
- 7 CGK-rapport Homoseksualiteit (5)
- 8 De bijzondere wondervolle leiding des Heeren met wijlen ds. G. van Reenen (5)
- 8 Verhalen van vroeger Op straat bevestigd
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 12 Kerkdiensten

der beproeving gebracht. Maar, zegt Jacobus: "Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velelei verzoeking valt; wetende dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt. Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk."

Gelukkige Stéfanus, die dit mag beoefenen met al Gods kinderen in de oefeningen des geloofs. Want zij mogen in de strijd zien op Hem, Die voor de vreugde, Hem voorgesteld, het kruis heeft verdragen en de schande veracht. Wat een heerlijk gezicht mag Stéfanus dan ontvangen in de heerlijkheid Gods en Jezus staande ter rechterhand Gods. Ja, dan moeten alle dingen hem medewerken ten goede. En wat geeft dat gezicht een kracht in het geloof om de boze te wederstaan. Dan mag hij geloven dat het lijden van deze tegenwoordige tijd niet is te waarden tegen de heerlijkheid die geopenbaard zal worden. Wat zijn ze gelukkig, die zo door de strijd heen gedreven worden naar Christus, de overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Hij aanschouwt de heerlijkheid Gods en dan mag hij rust en vrede genieten voor

zijn ziel in het volbrachte Borgwerk van de Heere Jezus Christus. Nee... niet de rechtvaardigheid en de heiligheid Gods, want dat geeft een ziel dodelijke onrust en bittere smart vanwege de aanklevende ongerechtigheden. Maar de heerlijkheid van de genade en onuitsprekelijke liefde Gods maakt een ziel zalig! En dat alles vanwege Jezus, staande ter rechterhand Gods. Niet zittend, maar staande, gereed om hem te ontvangen in Zijn heerlijkheid die Hij bij de vader heeft. "Vader, Ik wil, dat waar Ik ben ook Stéfanus is." Is dat geen wonder? Nee... geen Jezus in de beschouwing, maar Jezus in het geloofsoog. En dan kun je de dood tegemoet. Dan geldt het ook voor die gelukkige Stéfanus: "Dood, waar is uw prikkel en hel waar is uw overwinning?" En daarom kan hij zelfs bidden voor zijn vijanden, want als je vol bent van de Heilige Geest, dan gun je zelfs je vijanden de zaligheid nog. O, ziende op deze gelukkige en godzalige man, moet onze dagelijkse bede wel zijn:

*Och, schonkt Gij mij
de hulp van Uwten Geest*

Arnemuiden,

ds. J.J. Tanis

de leiding van ds. G.H. Kersten.

Naarmate er meer duidelijkheid kwam over de kerkelijke structuren, kwam er ook een theologische bezinning op gang. Van een dergelijke bezinning was tot dan toe geen sprake geweest. Elke vorm van dogmatische belijndheid ontbrak. Daarnaast waren er zelfs uitgesproken (accent) verschillen. Toch leidde dit niet tot noemenswaardige problemen omdat men elkaar vond en verstond in het leven der genade.

De aandacht van buitenaf voor het jonge kerkverband maakt een bezinning op de theologische eigenheid echter spoedig noodzakelijk.

Samenspreking

In 1919 komt er vanuit de Christelijk Gereformeerde Kerken een verzoek tot samenspreking. Aan dit verzoek wordt vanuit de Gereformeerde Gemeenten gehoor gegeven. Het leidde echter niet tot het gewenste resultaat. In plaats van toenadering ontstond er naar verloop van tijd meer en meer verwijdering.

Op de Synode van 3 mei 1928 van de Gereformeerde Gemeenten wordt tijdens de rapportage over de samensprekingen het volgende gesteld: 'De vraag dringt zich aan ons op, of de geestesgesteldheid in beide kerkgroepen van dien aard is dat van vereniging vrucht voor de Kerke Gods kan worden verwacht; of inderdaad de tijden rijp geworden zijn voor zulke een vereniging' (*Handelingen der Synode van de Gereform. Gemeenten in Ned. gehouden op 3 Mei 1928 te Middelburg, bijlage 7*).

De pennen in beweging

Het gebrek aan geestelijke eenheid, zoals genoemd in de rapportage, komt al snel openbaar. In 1927 geeft ds. J. Jongeleen, Christelijk Gereformeerd predikant te Hilversum, een lesboek uit over de gereformeerde geloofsleer, waarin hij een wezenlijk onderscheid leert tussen het verbond der verlossing en het verbond der genade. Het gevolg van deze scheiding is dat ds. Jongeleen alle gedoopten wezenlijk tot het genadeverbond rekent, en daarbij stelt dat dit verbond niet onder de beheersing van de verkiezing staat.

In De Saambinder van 12 april 1928 maakt ds. Kersten daarover in een meditatie een opmerking. Al noemt hij daarbij de naam van ds. Jongeleen niet, het is voor vriend en vijand duidelijk wie hij op het oog heeft. Ds. Jongeleen verdedigt zich vervolgens

1

De leeruitspraken van 1931

De komende tijd willen we in een serie artikelen uw aandacht vragen voor de leeruitspraken van 1931: hun ontstaan, hun inhoud en hun betekenis. Deze uitspraken hebben vanouds kader gegeven aan de visie op verbond en prediking in onze gemeenten.

Tot op de dag van vandaag zijn ze daarom voor ons van grote waarde. Nieuwe feiten zult u daarom in deze artikelenserie niet tegenkomen. Ondergetekende heeft geput uit bekende bronnen die ook een enkele keer worden genoemd. Zie het eerder als een nadere en inhoudelijke bezinning op de zes leeruitspraken en hun betekenis voor nu.

Twee worden één

Op het moment dat de leeruitspraken door de Synode van 1931 worden vastgesteld, is het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten bijna een kwarteeuw oud. De vierentwintig jaren die verstreken zijn hebben voor een aanzienlijk deel in het teken van vorming gestaan. De in 1907 samengesmolten stromingen van Ledeboerianen en Kruisgezinden moesten elkaar in vele opzichten leren vinden. In wezen was het een doorgaand proces van samensmelting. Langzaam maar zeker ontwikkelden zich de structuren voor een geordend kerkelijk leven op grond van de Schrift, de belijdenis en de Dordtse kerkorde. Dit alles onder de bezielen-

in een artikel in de Stichtse Kerkbode. Dit is het begin van een uitvoerige pennenstrijd tussen ds. Kersten en ds. Jongeleen over de vraag of er twee of drie verbonden zijn. Ook prof. P.J.M. de Bruin en prof. J.J. van der Schuit mengen zich in de discussie. Hoewel de toonzetting van de artikelen aanvankelijk vriendschappelijk is, verandert dit na verloop van tijd.

Om der waarheid wil...

Volgens ds. Kersten tasten ds. Jongeleen en prof. Van der Schuit de kern van het verbond aan door wezenlijk onderscheid te maken tussen het verbond der verlossing en het verbond der genade; door te ontkennen dat Christus het Hoofd van het genadeverbond is en door het genadeverbond los te maken van de verkiezing en het niet te beperken tot de uitverkorenen.

Het kan volgens ds. Kersten niet anders of deze benadering van zaken zal schade doen aan de gereformeerde leer en aan de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking. Dat gaat hem aan

De leeruitspraken van 1931 hebben vanouds kader gegeven aan de visie op verbond en prediking in onze gemeenten.

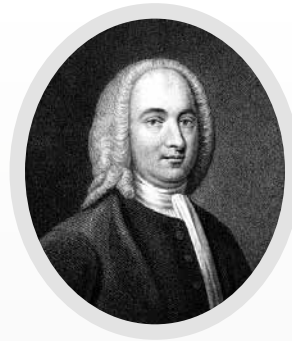
het hart, en daarom kan en wil hij over deze zaken niet zwijgen. Hij zegt daarvan in De Saambinder van 26 juli 1928: 'Ik schrijf voornamelijk om de gemeenten die ik dien en gevoel mij om der waarheid wil gedrongen'.

Het veelvuldig schrijven over het verbond brengt binnen de gemeenten een duidelijk bewustwording op gang over het belang van dit onderwerp. Ds. Kersten wordt dan ook op voorstel van de Noordelijke Particuliere Synode van de Gereformeerde Gemeenten uitgenodigd om een serie lezingen te houden over "De leer der verbonden". Kersten bewilligt daarin en houdt op woensdagavond 7 augustus 1929 zijn eerste lezing in Middelburg voor een gehoor van zowel gemeenteleden als ambtsdragers.

(wordt vervolgd)

Sliedrecht,

ds. A.T. Huijser

Ebenezer Erskine
1680-1754

De Geest der wijsheid ontvangen door het gehoor

Een woord tot u, bij wie het nog middernacht is, en die nog nooit een bezoek van de Dageraad van omhoog gehad hebben. Uw toestand is droevig. Hoe droevig was het in Egypte toen het met een tastbare duisternis geplaagd werd! Maar uw toestand is erger in haar natuur en duur! Hun duisternis duurde maar drie dagen, maar uw duisternis zal eeuwig duren, als oneindige barmhartigheid het niet verhoedt. Uw toestand is gevaarlijk. In Spr. 4:9 staat: 'De weg der goddelozen is als donkerheid.' U kent uw weg niet en u wandelt aan de rand van het eeuwig verderf. Uw toestand is vol verschrikking. In Gen. 15:12 lezen wij over een schrik en grote duisternis. U bent van alle kanten door verschrikkingen omringd, zoals: de verschrikking van de wet, van het geweten, van de Almachtige en van eeuwige ellende, die alle omringen u, hoewel u misschien vast slaapt en dit niet bemerkt. Ik wil u echter niet in deze hopeloze staat laten, maar u met een woord van raad dienen. Wees toch wezenlijk overtuigd van uw ellendige toestand en van uw uiterste onbekwaamheid om uzelf te helpen! U kunt evenmin Goddelijk Licht scheppen, dan dat u de zon in het midden van de nacht aan het uitspansel kunt doen opgaan.

Misschien zegt u, waarom spreekt u dan tegen ons over onze onmacht, want dat maakt ons geheel moedeloos om de middelen te gebruiken? Ik spreek niet over uw onmacht om u de moed te benemen, maar opdat u in het gebruik van de middelen uit uzelf gedreven mocht worden tot de Heere van het licht, leven en sterkte. Mijn raad is, dat u tot het Licht komt van de dageraad, Die u in de bedeling van het Evangelie bezocht heeft, en dat u daarnaar opziet, totdat het Licht in uw ziel opga. Dit raadt God u: 'Wij hebben het profetisch Woord, dat zeer vast is, en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, als op een licht schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlichte, en de morgenster opga in uw harten.' Geef er acht op, laten al uw gedachten en bevattingen van God overeenkomstig die openbaring gevormd worden.

Zie altijd naar de Zon, Die door de spiegel van het Woord schijnt, want door deze spiegel schieten de stralen van Gods heerlijkheid in de geest van de mens en worden daarin overgebracht. Wij ontvangen de Geest der wijsheid en der openbaring door het gehoor van het geloof! Zie op Christus, en u zult verlicht en zalig gemaakt worden. Als u tegenwerpt dat u blind bent, dan antwoord ik: Hij Die de ogen van de blinden opent, gebiedt u te zien, en werkt het licht en het gezicht in de ziel.

Ebenezer Erskine

Verband tussen vervolging en groei

In de wereld zult gij verdrukking hebben

Mogelijk las u de kinderen vroeger voor over Anneke Jans. Zij woonde in Brielle. In die tijd waren veel mensen van de 'nieuwe leer' nog wederdoers. Na haar verblijf in Londen pakte de Rotterdamse baljuw Anneke op en zette ze gevangen. En na enkele verhoren werd zij op 24 januari 1539 door verdrinking ter dood gebracht bij de Delftse Poort.

Voor haar sterven schreef zij een geestelijk testament aan haar zoon. Zij spoorde hem niet aan om het geloof prijs te geven, maar zij ried hem aan Christus te volgen: 'Buig uw schouders onder Zijn juk en draag het liefelijk juk van uw jonkheid aan...'

Hoeveel christenen zijn er eigenlijk nog veel eerder, in de eerste eeuwen, dus lang voor de Reformatie, gedood? Er bestaan geen betrouwbare totaalcijfers. Onder de grote vervolgingen in de eerste eeuwen, kwamen zeer velen om. Toch menen kenners dat het christendom in de periode 100-312 groeide tot ongeveer zes miljoen. Dat zou ongeveer 20 procent geweest zijn

van de bevolking in de gebieden rond de Middellandse Zee. Dat was nota bene in de tijd dat er af en toe sprake was van buitengewoon gewelddadige vervolging.

Er bestaat verband tussen vervolging, verdrukking en groei van de kerk. De apologeet Tertullianus (overleden rond het jaar 230) schreef een eeuw na de dood van Polycarpus: 'Een zaad is het bloed der christenen'. Die uitspraak ging zo de wereld in dat het bloed der martelaren het zaad der kerk is. De levenshouding van de martelaren, de vreugde om de zonde te mogen verlaten en bij God te mogen zijn, hun standvastigheid, hadden wervende kracht. Ook hun dagelijks leven vormde trouwens een getuigenis.

Een christen kon niet alles doen. Een gelovige mag geen afgodsbeeld maken, schreef Tertullianus. Zo iemand aanbidt de beelden, door te zorgen dat anderen ze kunnen aanbidden. Christenen kwamen op voor de heiligheid van het huwelijk en gezin. Daarvan ging getuigenis uit naar de samenleving. Christenen bleken goe-

de burgers. Ze baden voor de keizer. Zij toonden zich offervaardig, voor geloofsgenoten, maar ook in de richting van heidenen. Dat had kennelijk aantrekkingskracht.

Gemakkelijker

Dat de Romeinen in 313 het christelijk geloof erkenden als geoorloofde godsdienst was feitelijk een antwoord op de snelle groei van het christendom. Christenen waren uitgegroeid tot een belangrijke politieke macht. Met macht moesten de geregeerden rekening houden. Volgens sommigen was de godsdienstpolitiek van keizer Constantijn na Nicéa vooral geïnspireerd door zijn verlangen naar orde en rust.

De levenshouding van de martelaren, de vreugde om de zonde te mogen verlaten en bij God te mogen zijn, hun standvastigheid, had wervende kracht. Ook hun dagelijks leven vormde trouwens een getuigenis.

Ná de verdrukking en vervolging bleek het gemakkelijker en vooral voordeliger om te geloven. Dus de kerk bleef groeien. Maar anders dan voorheen. Christenen kregen een relatief veilige positie. In de loop der eeuwen ontwikkelde zich een christelijke cultuur.

Hoeveel christenen zijn er eigenlijk nog veel eerder, in de eerste eeuwen, dus lang voor de Reformatie, gedood?

De kerk groeide. Zeker toen er in de nieuwere tijd zelfs sprake was van bevoorrechtting van christenen. Toen de kerk erkend raakte en geprivilegieerd werd, vonden velen, ook christenen, die groei mooi. Een oud gezegde luidt echter: Toen de kerken waren van hout, waren de harten van goud. Toen de kerken werden van goud werden de harten van hout.

Er ging iets mis

Het vorige artikel vertelde hoe vervolging zich in de wereld in onze eeuw op minstens vier manieren manifesteert. In islamitische landen als Afghanistan, Iran en Pakistan. In communistische landen als Noord-Korea en China. Daar geldt nog altijd: 'Een zaad is het bloed der christenen'. Maar de gereformeerde theoloog en kerk-historicus J. Leydekker (1656-1729) schreef in zijn "Kerkelijke Historie"

dat het niet goed ging, toen in de eerste eeuwen kerken verrezen met 'kos-telijkheid en cieraed'. Dat ging ten koste van de geloofsdiepgang. Nadat de christelijke kerk in de vierde eeuw officieel erkend werd, ging er iets mis met de levenshouding van de christenen. Er kwamen steeds meer papieren' leden. Hun leven vormde niet langer een echt christelijk getuigenis. De vreugde om de zonde te mogen verlaten en bij God te mogen zijn, ging teloor. De aarde bleek toch ook wel aantrekkelijk. En nog later werd het getuigenis steeds meer geformaliseerd. Organisaties en commissies schenen een alternatief om te werken aan de uitbreiding van de kerk.

Gemis

De kerkgangers in die grote Pakistaanse stad Gujranwala, waar het eerste artikel over schrijft, namen nog

het risico. Het hoort bij christelijk leven. Een Europese christen ziet liefst vanuit veilige verte naar vervolgd gelovigen. Wellicht realiseerde zich de man uit het veilige Westen, die in een islamitisch land als voorganger fungeerde - dus op die preekstoel in Gujranwala - dat hij er niet naar uitzag, maar dat hij bang was voor mogelijk lijden.

De Bijbel zegt echter, dat wie echt gelovig is, wordt vervolgd. Legt onze begrijpelijke vrees niet een gebrek bloot in ons geestelijk leven? In veel westerse landen groeit de kerk niet meer. Zij wordt minder. Ligt de schuld bij (post) moderne heidenen? Of raakte de kerk van lieverlee haar authentieke, getuigende aantrekkingskracht kwijt?
(wordt vervolgd)

Kampen,

G. Roos

Even maar...

Namen van de Geest

U weet waarschijnlijk wel, dat de Heere Zichzelf namen heeft gegeven, om Zich aan ons bekend te maken. Zoals Hij heet, *is* Hij ook werkelijk. Hij *heet* de Ontfermer, en *is* het ook. Hij heet de Rechtvaardige en *is* het ook. Dit geldt ook voor de Middelaar. Rond de kerstdagen hebben we in het verleden de tientallen namen van de Middelaar wel eens in ons blad vermeld. Het zijn er zeker 120. Dit, om uit te drukken de heerlijkheid van Zijn Persoon en de rijkdom van Zijn bediening. Maar zo is het ook met de Heilige Geest. Zijn namen zijn ook fonteynen des heils. Er ligt zo veel onderwijs in Zijn onderscheiden namen. Ook om Zijn onderscheiden werking tot uitdrukking te brengen. Wat is de Schrift hierin toch rijk! Zonder volledig te kunnen zijn volgen er hier 33. Tot stille overdenking om één voor één tot u te laten doordringen.

Hij wordt genoemd: de Geest, Geest des Heeren, Geest Gods, Geest des Vaders, Geest van Christus, Geest des Zoons, Geest des levens, Geest

der wijsheid, Geest des raads, Geest des verstands, Geest der kennis, Geest der sterkte, Geest der waarheid, Geest der vreze des Heeren, Geest der genade, Geest der gebeden, Geest der aanneming tot kinderen, Geest der heiligmaking, Geest des oordeels, Geest der uitbranding, Geest der heerlijkheid, Geest der profetie, Geest der openbaring, Goede Geest, eeuwige Geest, vrijmoedige Geest, Heilige Geest Gods, Geest der belofte, de zeven Geesten Gods, de Trooster, de Adem des Almachtigen, de Kracht des Allerhoogsten, de Stem des Heeren.

Wanneer er iets gebouwd moet worden, dan zijn er drie zaken nodig: het bouwplan, de bouwmaterialen en de bouwuitvoering. Nu, zo is het ook met het onmisbare Geesteswerk. Daar is het van eeuwigheid gemaakte bestek van de Vader, waarvan Ethan in Psalm 89 zingt: 'ik weet, hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen, naar Uw gemaakt bestek in eeuwigheid zal rijzen...'. Dat is het eerste. Dan het tweede: hoe alles, werkelijk alles

aangebracht is door de Zoon, wat nodig is om verlorenen te redden. Dan is het klaar? Want het bestek is klaar, al de bouwmaterialen zijn aangevoerd... En dan is het toch nog niet klaar? De uitwerking - zo u wilt - de toepassing is zo nodig: als levende stenen gelegd worden op het fundament. Steen voor steen wordt er immers gebouwd. Dit is nu het beslist noodzakelijke werk van de Heilige Geest. De Reformatie heeft dit werk van de Heilige Geest zo benadrukt. Daarom wordt Joh. Calvijn wel 'de theoloog van de Heilige Geest' genoemd. Weet u waarom? Omdat ook toen al de praktijk dreigde: 'Mensen, alles ligt klaar op Golgotha, wat wilt u nog meer...?'

Opdat voor ons en onze kinderen zal gelden, heel persoonlijk: 'Zo wordt gij ook zelve, als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis... (1 Petrus 2:5a)'. De Heilige Geest is nog steeds aan het bouwen. Levende stenen, dat kan toch niet anders dan Godswerk zijn...?

v. A.

Diaconaat in de participatiesamenleving

In het vorige artikel werd ingegaan op de vraag wat de rol van de kerk op diaconaal gebied zou kunnen zijn in een samenleving, die wel een participatiesamenleving wordt genoemd. In de samenleving wordt een groter beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de burger. Daarbij kan de kerk een belangrijke functie vervullen en zo laten zien wat het betekent om christen te zijn en door de daad anderen te winnen voor het Koninkrijk van God.

De diaconale taak van de kerk vindt zijn grond in de Bijbel. In Leviticus 25:35 houdt de Heere ons voor: 'En als uw broeder zal verarmd zijn en zijn hand bij u wankelen zal, zo zult gij hem vasthouden, zelfs een vreemdeling en bijwoner, opdat hij bij u leve'. Het uitdelen van de gaven beperkt zich dus niet alleen tot de leden van de gemeente. Ook de vreemdeling en de bijwoner moeten in de armenzorg delen. Al blijft de eerste verantwoordelijkheid voor de leden van de gemeente, zoals Paulus schrijft in Galaten 6:10: 'Zo dan, terwijl wij tijd hebben, laat ons goeddoen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs', toch strekt de diaconale taak zich verder uit dan alleen de ei-

gen gemeente. 'Indien dan uw vijand hongert, zo spijzig hem; indien hem dorst, zo geef hem te drinken; want dat doende zult gij kolen vuurs op zijn hoofd hopen' (Rom. 12:20).

Gerechtigheid en barmhartigheid

In de Bijbel komen de woorden gerechtigheid en barmhartigheid vaak voor. Wat betekent dat voor ons staan in de wereld en voor de verhouding tot onze naaste dichtbij en veraf? Die twee-eenheid van bijbelse gerechtigheid en barmhartigheid moet in ons handelen gestalte krijgen. Ds. C. den Boer heeft het eens zo gezegd: 'Dat houdt in dat de heilige maatstaf van Gods wet als de norm en de innerlijke ontferming van het kruis als het motief niet kunnen ontbreken'.

Het houdt ook in, dat men deze woorden niet moet 'humaniseren'. Een denken en handelen vanuit het ideaal van het grootste geluk voor het grootste aantal mensen, is voor het diaconaat een verkeerd uitgangspunt.

Bij ons participeren in de samenleving zal dan ook de vraag moeten zijn: waarin onderscheidt zich onze hulp van humanitaire hulp in het algemeen? Zijn er verbindinglijnen? Hoe blijft christelijke hulp als christelijke hulp zichtbaar? Genoemde twee-een-

heid van gerechtigheid en barmhartigheid in Bijbelse zin zal ons de ogen moeten openen voor de wereldnood vlak naast de deur. Het bezig-zijn met de verre naaste moet geen alternatief zijn voor een daadwerkelijk ingaan op de sociale noden in onze onmiddellijke omgeving in bewogenheid en gerechtigheid. De nood in de wereld kan ons overigens niet ontgaan.

Nood dichtbij

Als het gaat om de nood dichtbij, moeten we onszelf vragen stellen als:

- wat wordt er door ons gedaan aan de leniging van de nood van werklozen, alleenstaanden, zieken en bejaarden, vreemdelingen?
- welke blinde vlekken zijn er in dat opzicht wellicht bij ons?
- hebben we er zicht op, hoe we structureel bezig zouden kunnen zijn op terreinen als de jeugdcultuur, de veranderde seksuele moraal, enz.

Ook vanuit het oogpunt van evangelisatie is participatie van de kerk in de samenleving gewenst en noodzakelijk. De kerk mag zich niet in een doperse wereldmijding uit de wereld terugtrekken. De voortgaande ontkerstening van ons land mag de kerk niet onverschillig laten. Dat betekent niet alleen dat de kerk de roeping heeft de samenleving op te roepen om naar Gods heilzame geboden te leven, maar ook dat het heil van de naaste op het hart weegt. En wat op het hart weegt, zal ook doen zoeken naar middelen om er uitdrukking aan te geven.

Evangelisatiewerk onder het volk van Nederland is steeds meer nodig. Geslachten groeien op die alle binding met het christendom kwijt zijn. Niet alleen heerst bij velen de gedachte dat dood dood is en dat je het moet hebben van dit leven: eten, drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven we (1 Kor. 15:32). Ook zij die nog geloven in iets na dit leven, hebben geen idee meer van wat de eeuwigheid inhoudt. Dat de mens naar Zijn eeuwige bestemming gaat en dat het zal zijn óf eeuwig bij God in de eeuwige gelukzaligheid óf eeuwig zonder God in de eeuwige rampzaligheid, is iets waar men niet meer van hoort en ook niet van weten wil.

Verantwoordelijkheid

Gedrongen door de liefde van Christus zal de kerk moeten proberen anderen voor het koninkrijk van God te winnen, zonder geweld te doen aan de waarheid van het rechtvaardige

Het uitdelen van de gaven beperkt zich dus niet alleen tot de leden van de gemeente. Ook de vreemdeling en de bijwoner moeten in de armenzorg delen.

oordeel van God over alle goddeloosheid. Daar kan ook de daad ten opzichte van onze naaste een belangrijke rol in vervullen. Ook de naaste dichtbij. Onze naaste dichtbij is ook een mens met een eeuwigheidsbestemming. We zullen eens met hem voor de Rechter van hemel en aarde staan. Zal hij ons dan moeten aanklagen dat we hem niet hebben gewaar-schuwed om de toekomstige toorn

te ontvlieden? Zal hij dan misschien moeten zeggen: Ik heb tijdens mijn leven niet gemerkt dat u een christen was. U heeft zich in het uiterlijke wel gedragen als de wereld, maar ik heb nooit gemerkt dat de liefde van Christus u drong om ook anderen op te roepen de Heere te zoeken.

(slot)

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

is, zo betoogt het CGK-rapport geheel terecht.

Erkennen en aanvaarden

Maar hoever strekt dit alles? Wat mag wel, wat mag niet? Het rapport dat we bespreken geeft aan, dat er wel ruimte moet zijn voor het 'erkennen' en 'aanvaarden' van homoseksuele gevoelens en van een dergelijke gerichtheid. De opstellers pleiten voor innerlijke ruimte, vooral in het leven van een kind van God, voor deze gebrokenheid. Zoals we ook andere vormen van gebrokenheid ruimte geven: Je mag geboeid zijn door de schoonheid van iemand van het gelijke geslacht, je mag erkennen dat dat zo is, maar je mag het niet *idealiseren*. Erkennen en aanvaarden, maar je niet mee laten nemen in verlangen. Tegelijkertijd dus strijden tegen de bekoring van het homoseksuele verkeer.

Het rapport formuleert zorgvuldig en ook pastoraal. Maar het 'erkennen' en 'aanvaarden' kan ik niet meemaken. Erkennen dat het zo is bij je van binnenuit, dat lijkt me helder. Beter dan ontkennen. Maar 'aanvaarden'? Kan het positieve label van 'aanvaarding' gehecht worden aan iets wat eerder bestempeld is als 'gebrokenheid vanwege de zonde'? Vraagt de Schrift hierin geen 'zelf-verloochening'? En dat is: nee-zeggen tegen je-zelf, tegen wie je bent. Wel erkennen wie en wat je bent. Het is geen verdringing. Maar zelf-verloochening. Dat betekent dat je nee zegt tegen je-zelf (Prosman).

Daarom heet het 'kruis-dragen'. Het dragen van het kruis dat mijn diepste verlangen, wat er wel is, er niet behoort te zijn en ook geen vervulling vinden zal, omdat mijn diepste gerichtheid tekenen draagt van gebrokenheid vanwege de zonde. Daardoor zal aanvaarding op dit punt ook een pijnlijk gemis moeten blijven. Een gemis dat dieper gaat dan heel veel andere vormen van gemis. Dit gemis is totaal verweven met wie je bent, met je diepste zijn, met diep verlangen naar liefde van een medemens.

Kruis-dragen in een leven van afhankelijkheid van de Heere en Zijn hulp. Kruis-dragen, samen met anderen, ambtsdragers en medegemeentelieden, die elk ook hun eigen kruisen hebben. Die ook struikelen. Die allemaal daarin schuld moeten belijden. De eenheid daarin met elkaar kan iets van het kruis, welk kruis dan ook, verlichten.

(wordt vervolgd)

Kampen

ds. J. IJsselstein

5

CGK-rapport Homoseksualiteit

Het in gesprek gaan met gemeentelieden met een homoseksuele gerichtheid is een Bijbelse plicht. Onze toon moet een toon zijn van ootmoed en liefde, de inhoud van ons spreken duidelijk Bijbels genormeerd. Maar, mag je in die gesprekken, op basis van vertrouwelijkheid, een jongere begeleiden bij of sturen in de vorming van zijn of haar seksuele gerichtheid? Mag je, als het allemaal helderder ligt, aansturen op het zoeken naar een weg tot verandering?

Jazeker. Is God ook hierin geen God van wonderen? Een God die begeleiding of hulp bij het verwerken van onderliggende oorzaken wil zegeven? Het per definitie uitsluiten van mogelijkheden tot verandering zou getuigen van on-Bijbels en cynisch pessimisme. Aan de andere kant: Zondermeer daarvan uitgaan, getuigt tegelijkertijd van on-Bijbels en irreëel optimisme.

Vaak moet na veel inspanning, moeite en zorg geconcludeerd worden dat de gebrokenheid door ons mensen niet 'genezen' kan worden. Een hard oordeel, zoals dat er bij de homoseksuele medemens alleen maar sprake zou zijn van onwil, gebrek aan inzet of onvoldoende gebed, zal in de meeste gevallen niet terecht zijn. Laten we niet vergeten hoe de seksuele gerichtheid verweven is met de persoonlijke identiteit. Er is geen enkele reden om hier gemakkelijk over te doen.

Veel steun en gebed zijn nodig. De gebrokenheid van de schepping, de creatuurlijke ontaarding (Douma) is

een zaak die vaak te diep geworteld is, die blijft bestaan, met alle pijn, verwarring en verdriet die daarbij hoort. Zowel van de persoon, alsook van de mogelijke echtgenoot of echtgenote. Laten we ook die vooral niet vergeten.

Onthouding

Als verandering van gerichtheid niet mogelijk is of uitblijft, zal degene die een homoseksuele gerichtheid heeft zich - naar Bijbelse norm - moeten onthouden van seksuele omgang. Dat zal meestal een zwaar kruis zijn. Soms geeft God hierin echter gaven, bijvoorbeeld de gave van de onthouding (1 Korinthe 7:7). Zelfs ten dienste van Zijn Koninkrijk, om zich daaraan te wijden. Dat zal de pijn en het gemis niet wegnemen. Het geeft ons zeker niet de vrijheid om gemakkelijk te oordelen of om een worsteling daarmee snel van tafel te vegen.

Onthouding vraagt zelfbeheersing (Galaten 5:22), een gave die ons niet eigen is, maar waar - ook samen met anderen - om gebeden mag worden. Nooit mogen degenen die deze gerichtheid niet kennen gemakkelijk oordelen en simpel wijzen naar de mogelijkheid van een leven in onthouding. Dat is een zware, vaak loodzware weg.

Ondanks al de moeite die ons medegemeentelid moet dragen, is tegelijkertijd nergens in de Bijbels iets op te merken van toegeeflijkheid om deze moeite op een andere wijze op te lossen. Dat betekent dat een relatie 'in liefde en trouw' geen begaanbare weg

De bijzondere wondervolle leiding des Heeren met wijlen ds. G. van Reenen

Ds. G. van Reenen

Onnodig om u te zeggen dat ik soms met al het mijne ondersteboven lag. Als het geloof zich in mijn hart verhief, dan was ik er. Ging het in rust, dan kwam de oude veroordeling, en dan lag ik er weer. Soms smolt mijn ziel onder de zaligste liefdesuitlatingen des Heeren, en dan werd ik weer benauwd door helse sententies.

Mijn ziel kwam geweldig in de banden en boeien maar daar heeft de Heere mij genadig uit verlost, door mij iets te leren van die geestelijke scheikunde uit Romeinen 7. Ik kreeg dat beide "Ik", waar van Paulus spreekt, zo klaar en helder te zien en daarbij zag ik hoe er van mijn eigen "ik" nooit iets goeds was voortgekomen en nooit zou voortkomen.

Ik zag hoe ik altijd mijn eigen "ik" had zoeken te verbeteren, in Gods gunst had zoeken in te dringen, enz. Nu zag ik hoe de Heere dat "ik" had ont-kroond, en hoe Hij dat beeld van zijn voetstuk wierp en niet rusten zou tot-dat Hij het geheel had uitgerooid. Wel, wat was ik blij toen mij daar het licht over opging. Ik zag in de ondergang van mijn eigen "ik", mijn rust, mijn behoud, mijn zaligheid. Ik verklaarde mij bereid om de Heere te helpen in het verderven van alles wat van mij was.

Edoch, nu zag ik ook nog een andere "ik", namelijk de vrucht der wederge-boorte, die de Heere geteeld en gekweekt had in mij. Die "ik" was heilig, zondigde niet, was het altijd met God eens, was voorwerp van Gods Gunst, Zijn liefde en zorgen.

Zo zag ik, dat ik een tweemens was. Ik was een Ezau en tegelijk een Jakob; een Manasse en tegelijk een Efraïm; een farizeeër en tegelijk een tollenaar. Ik zag nu in hoe ik altijd dezelfde dwaasheid begaan had van een Izak, die de oudste zoon de beste zegen gunde, en dat ik als Jozef mijn Vaders Rechterhand had gevat om die te leggen op Manasses hoofd, doch nu had de Heere altijd de tweede zoon getrokken voor de eerste.

Wel, wat was mijn ziel aangenaam gesteld door die les in de geestelijke

scheikunde. Nu kon ik de apostel zo klaar verstaan uit Romeinen 7. Dat nu de tweede maar over de eerste mag heersen, en de meerdere de mindere mocht dienen was mijn verzuchting, ja, was mijn verwachting. Helaas dat is niet altijd zo geweest.

(Kent u dit stuk ook? Hebt u ook zakelijk die scheikunde geleerd? In mijn omgang met Gods knechten en met Godsvolk heb ik klaar bemerkt dat er niet velen zijn, die deze les geleerd hebben. Ze spreken wel over de tweemens, maar ik hoor direct dat ze het in de grond niet verstaan. 't Is over het algemeen meer "vermengen" dan "scheiden". Men kan zo horen dat ze er nooit recht buiten zijn gezet).

Een groot licht was mij opgegaan over de handelingen des Heeren. Toen ik in een afbrekende weg geleid werd, had ik eens gezegd: Heere, U legt het op mijn ondergang toe! Ik schrok toen van dat gezegde, en nu zag ik dat ik waarheid had gesproken. Op mijn ondergang had de Heere het aangelegd om mij te behouden.

Ik was toen weer een gelukkig mens, totdat... die oude Adam, dat oude "ik", dat ik doodgewaand had, weer overeind kwam. Daar begon de strijd

weer. Weer werd mij alles bestreden, en waar ik mijn zaken overeind zocht te houden, werd mij weer gevraagd naar mijn papieren, en... die had ik niet.

Ik was juist als iemand die iets zeer begerlijks in zijn bezit had gekregen, maar er geen notarieel bewijs van kon tonen. Was de Heere nu maar goed over mij, bescheen Hij mij met Zijn Licht, dan was ik gelukkig, maar werd het donker, dan was het weer mis. Dat duurde zo een jaar of vijf. In deze tijd heeft de Heere mij tot het leraarsambt geroepen, voor dat ambt ingewonnen en in dat ambt bevestigd.

Toen na die vijf jaren van geloof en vrees kwam de Heere mij de begeerde papieren te schenken. Hoe dat ging, ga ik u nog in het kort melden.

(wordt vervolgd)

VERHALEN VAN VROEGER

Op straat bevestigd

Leiden werd in 1929 de eerste gemeente van ds. W.C. Lamain. Vrijwel dagelijks bracht hij een bezoek aan ds. G. van Reenen. Deze woonde na zijn emeritaat eerst in Zeist, daarna in Bodegraven, maar in 1928 had hij zich weer in Leiden gevestigd. Van 1904 tot 1912 diende hij deze gemeente met veel zegen. Voor zichzelf had hij het echter niet gemakkelijk. Vaak was hij terneergeslagen door de vele bestrijdingen.

Ds. Van Reenen vertelde aan ds. Lamain vrij veel uit zijn persoonlijke en ambtelijke leven. In een tweetal artikelen in De Saambinder (26 april en 17 mei 1973) schreef ds. Lamain over een bijzondere bemoediging die ds. Van Reenen mocht ondervinden.

'Ik heb een leraar gekend, die door God Zelf in het ambt was geplaatst, die veel zegen op zijn arbeid heeft gehad, en die nu nog spreekt nadat

hij allang gestorven is. Toch was die leraar onderworpen aan vele slingeren en strijd, niettegenstaande dat God hem begiftigd had met bewuste genade voor zijn eigen ziel. Kennelijke zaken lagen daar ook in zijn ambtelijke bediening, die van niemand anders dan van God konden zijn. Toch was Gods weg met hem menigmaal door de diepte, persoonlijk en ambtelijk. Ik heb hem wel eens horen zeggen: 'Ik denk dat de duivel geen betere klant heeft dan mij, want hij kan mij alles wijsmaken'. Vaak heb ik hem wenende aangetroffen, dat hij door de vorst der duisternis geplaagd werd, bestreden en aangevallen. Op een keer, zo vertelde hij mij, waren de aanvallen zo groot en verschrikkelijk ten opzichte van zijn roeping van zijn ambt, dat hij het in zijn huis niet meer kon uithouden. De inwendige strijd was zo zwaar, dat hij niet meer geloven kon dat God hem geroepen en gezonden had. En dat was in de tijd dat hij zijn tweede gemeente diende. Hij was de straat op gelopen, en daar op straat werd hij bevestigd zoals hij nog nooit door een leraar bevestigd was. Misschien zijn er wel onder de lezers, die zullen zeggen: hoe kan dat en hoe gebeurde het? Dat is nu wat ik u in het kort wil mededelen.

Terwijl hij daar in grote moedeloosheid en strijd op straat liep, waren er twee mensen die hem volgden. Een derde persoon voegde zich bij die twee anderen, en die persoon vroeg, zo luid dat hij het horen kon: 'Wat is dat voor een man die daar voor jullie uitgaat?' En het antwoord dat aan die vragende persoon gegeven werd, was: 'Dat is een dienstknecht van Jezus Christus'.

Gods voorzienigheid gaat over alles en wat heeft God een nauwkeurig toezicht en oog over Zijn volk en knechten. Hoe die mensen dat gezegd hebben, met welk oogmerk, spottend of in ernst, wij weten het niet. Maar wel weten wij dit, dat zij het hebben moeten zeggen. En zie, dat gebruikte de Heere voor die zo fel bestreden leraar. Een dienstknecht van Jezus Christus. Neen, dat had hij nooit kunnen denken dat hij zoiets op straat zou horen. Het was alsof God Zelf tegen hem zei dat het waar was. De banden werden gebroken, de vijand moest wijken en met een innerlijke zielenblijdschap kon hij naar zijn woning terugkeren. Uit de volheid van zijn gemoed zei hij, thuisgekomen: 'Nu ben ik nooit zo bevestigd in mijn ambt als vanmiddag op straat'.

Ja, wat is God vrij om te gebruiken wat

Hij wil voor Zijn dienstknechten, om hen uit de banden te verlossen. Wij moeten steeds verwonderd zijn over de gangen en wegen die de Heere met de Zijnen houdt, om de berg van hoogmoed te slechten, om ons aan de grond te brengen en te houden. Maar ook om ons te verwonderen, dat wij in het vuur van de vijandschap niet verbranden en in het water van de moedeloosheid niet verdrinken. Jesaja 43:2 en 3'.

CORRECTIE

In het slot van het artikel "Tongentaal in de polder", in De Saambinder van 5 juni jl., staat de zin: Andere kinderen! Dit moet zijn: Arme kinderen!

BOEKENNIEUWS

**"De trage kerkganger",
ds. Jeremias Hollebeek;
uitg. Nederlandse Vereniging tot
bevordering van de Zondagsrust en
de Zondagsheiliging, 2013,
ISBN 978-90-78678-00-7,
111 blz., € 6,50.**

De volledige titel van deze uitgave luidt: "De trage kerkganger tot ijver opgewekt door de godvruchtige kerkganger". Achterin staat een 'toegift, behelzende enige korte regels ter besturing van de ouders in het opvoeden van hun kinderen'. Daar in wijst Hollebeek op het belang van de huisgodsdienst. "De trage kerkganger" verscheen voor het eerst in 1746 te Leiden en is in de heruitgave overgezet in de huidige spelling.

Voorafgaand aan het eigenlijke werk wordt ingegaan op het leven en werk van ds. Jeremias Hollebeek (1689-1775), predikant te Burgh-Haamstede en Leiderdorp, en van zijn zoon ds. Ewaldus Hollebeek (1719-1796).

Hollebeek richt zich in "De trage kerkganger" tot degenen die weinig of niet naar de kerk gaan. Het is een teken van groot verval dat veel plaatsen tijdens de kerkdienst, 's zondags en doordeweeks, leeg blijven. Hollebeek wekt ertoe op om de onderlinge bijeenkomsten niet na te laten. Hij maakt behartigenswaardige opmerkingen: Hoe meer werk men maakt om Gods Woord tot een spiegel en keursteen te nemen, hoe veiliger dat men ontdekken kan wie dat echte en rechte Christenen zijn (blz. 45). Op de

oordeelsdag zullen we van de verachte en misbruikte genade rekenschap moeten geven (blz. 50). Men moet het middel ernstig en aanhoudend gebruiken en de Heere vurig bidden om Zijn genadige zegen (blz. 56).

Hollebeek gaat ook in op de voorbereiding op de kerkdienst, de kerkdienst zelf en de nabetrachting. Hij is daarin concreet. Hij raadt aan om bij het Bijbel lezen de kanttekeningen van de Statenbijbel te gebruiken. 'Indien iemand gedurig werk maakte van deze te gebruiken bij het lezen van Gods Woord, hij zou met minder boeken te lezen tot grotere en vaste kennis van Gods Woord komen' (blz. 71). Hij spoort aan tot huisgodsdienst, opdat het huis een 'kleine kerk' zou zijn.

Voor de godvruchtige kerkganger is de godsdienst niet alleen uitwendig, maar vooral een zaak van het hart. Hollebeek verwijst onder meer naar Jesaja 57:15. 'Een gelovige en godvruchtige kerkganger, is een gebouw van God den Vader, een huis van God den Zoon, en een tempel van God den Heiligen Geest' (blz. 80). Het is een goede zaak dat men dit boekje van deze geachte oudvader heeft uitgegeven. Ik hoop dat het in veler handen mag komen om gelezen te worden. Voor de prijs hoeft u het niet te laten.

'Gave God! Dat mijn woorden mochten zijn als prikkels en nagels, diep ingeslagen in uw harten!' schrijft ds. Hollebeek. Daartoe zegene de Heere ook deze heruitgave.

Oosterland,

ds. J. van Belzen

**"Verheugd in God",
A. Baars en G.C. den Hertog (red.);
uitg. Theologische Universiteit
Apeldoorn;
ISBN 978-90-75847-39-0;
168 blz.; € 9,95 (abonneeprijs serie
Apeldoornse Studies € 15,95 per jaar
voor twee studies).**

Het boekje "Verheugd in God" is de eenenzestigste uitgave in de serie "Apeldoornse studies", een (wetenschappelijke) uitgave van de Theologische Universiteit in Apeldoorn. Het bevat negen 'theologische opstellen over Bijbel en vreugde, vroeger en nu', die bewerkingen zijn van gehouden lezingen. Daarin komen drie thema's aan de orde: blijdschap in de Bijbel, blijdschap en cultuur, en blijdschap en kerkelijke praktijk. Waar de eerste twee wetenschappelijke thema's vooral theoretisch van aard zijn, richt het derde thema zich ook op het kerkelijke leven van vandaag. Er wordt gesproken over beleefde blijdschap tussen evangelisch en reformatorisch, over blijdschap in de liturgie en de blijdschap in het pastoraat. Daarin lezen we behartigenswaardige dingen die leiding willen geven maar ook een spiegel voorhouden. Zo schrijft prof. dr. A. Baars: 'Vreugde is dus in de Bijbel allereerst een geschenk van de drie-enige God en richt zich ook op de ene God, Die Vader, Zoon en Heilige Geest is... De vraag laat zich namelijk niet onderdrukken of 'blijdschap' in onze tijd niet vooral opgevat wordt als een menselijke emotie die wij hebben of die gefundeerd is in een bepaalde ervaring die wij beleven... Verstaan we nog wel dat de vreugde van de gelovigen zich volgens de Bijbel allereerst richt op wat zij 'buiten zichzelf in Christus hebben'? Alleen in Hem is de drie-enige God immers "de Bron van vreugd" en het hoogste doel van hun leven is deze God te verheerlijken en zich in Hem ten volle te verheugen'.

Er zou meer te noemen zijn. Wie zich graag verdiept in Bijbelse begrippen en er niet tegenop ziet om werken van dit wetenschappelijke niveau te lezen, zal dit boekje kunnen lezen en er ook informatie in kunnen vinden over het gedachtegoed van onze vaders en de puriteinen. Laten we daarbij echter niet vergeten dat echte blijdschap niet zetelt in het verstand - onze vaders zouden zeggen: dat is een voet te hoog - maar in het hart. Deze blijdschap is alleen voor beleving vatbaar en laat zich niet onder woorden brengen. Die blijdschap is hier

ten dele maar zal straks onbepaald door 't licht dat van Zijn aanzicht straalt, ten hoogsten toppunt stijgen. Moge die blijdschap in de drie-enige God ons deel zijn of worden.
Het boekje is keurig uitgegeven.

Norwich (Can.), ds. E. Hakvoort

**"Door U, door U alleen",
ds. W.C. Lamain;
uitg. De Banier, Apeldoorn;
ISBN 978 90 336 31115;
86 blz.; € 14,90.**

De titel is een weergave van de inhoud van deze meditatiebundel. Op eenvoudige wijze beschrijft wijlen ds. W.C. Lamain het tere leven van Gods volk in tien goed leesbare en begrijpelijke meditaties. Een viertal meditaties wordt gewijd aan Psalm 139:18b: '...word ik wakker, zo ben ik nog bij U'. Hierin wordt beschreven dat Gods volk met een rechtvaardig God te doen krijgt en dat de Heere op een afgesneden zaak aanwerkt in hun leven. Zodat de vraag geboren wordt: Is er nog een middel om de welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen? Bijzonder groot als in de erkenning van Gods recht een weg ontsloten worden in de Persoon van de Middeelaar. Maar nóg groter is het voorrecht als

Christus wordt toegepast en zij door de Heilige Geest hersteld worden in de gemeenschap met God, ja, dat de Heilige Geest met hun geest getuigt dat zij kinderen Gods zijn.

De tweede serie van drie meditaties handelt over Handelingen 2:44c: '...en zij hadden alle dingen gemeen'. Heel pastoraal beschrijft de auteur de vruchten van het genadewerk Gods aan de hand van deze tekstwoorden. Duidelijk bleek dat de bekeerlingen niet zichzelf op het oog hadden, maar dat zij juist de eer van God zochten. Dit kwam openbaar in het dienen van elkaar, waarbij de schrijver opmerkt dat zulk een leven nog zo spaarzaamlijk gevonden wordt. Een zaak die ons wel tot droefheid stemmen moet.

De laatste serie van drie meditaties gaat over de woorden: 'En als hij dat gezegd had, ontsliep hij' (Hand. 7:60b). De schrijver merkt op dat er een groot onderscheid kan zijn in leven én sterven van Gods gunstgenoten. Voor Gods volk is de dood geen straf op de zonde, maar een doorgang tot het eeuwige leven. De één heeft een benauwd leven en een ruim sterven, anderen hebben soms een ruim leven en een benauwd sterven.

De auteur laat de lezer niet in het ongewisse: wij moeten met God verzoend worden door het bloed des Lams, waar hij waarschuwend aan toevoegt: zonder heiligmaking zal niemand God zien. Dichtbij God, dat betekent ver van de zonde!

Zeer lezenswaardig voor jong en oud.

Scherpenisse, ds. E. Bakker

KERKNIEUWS

BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Aagtekerke, Apeldoorn, Benthuizen, Berkenwoude, Boskoop, Den Haag i.c.m. Scheveningen, Dirksland, Hilversum, Hoofddorp, Kapelle-Biezelinge, Katwijk aan Zee, Leiderdorp, Lelystad, Naaldwijk, Nieuwdorp, Nijkerk, Oostkapelle, Oud-Beijerland, Ouddorp, Oudemirdum, Poederrijn, Ridderkerk-Slikkerveer, Veen, Vlaardingingen, Vlissingen, Wageningen en Woerden:
kandidaat H.A. van Zetten te Veenendaal;
Te Barneveld-Zuid, Beekbergen, Bo-

degraven, Borssele, Brakel, Drachten, Goudswaard, Hoogeveen, Ooltgensplaat, Puttershoek, Rotterdam-Alexanderpolder, Sint Annaland, Tholen, Westkapelle, Wolphaartsdijk en Zwolle: kandidaat P.D. den Haan te Nieuwdorp;
Te Lethbridge (Canada):
ds. A. Schot te Nunspeet;
Te Meeuwen i.c.m. Sprang-Capelle:
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom.

BEDANKT

Voor Zwijndrecht:
ds. M. Karens te Werkendam.

■ KERKDIENTEN TE WOERDEN

De kerkzaal van ons kerkgebouw wordt in de zomermaanden gerenoveerd. Met ingang van **woensdagavond 25 juni t/m zondag 24 augustus** worden de kerkdiensten daarom gehouden in de Ned. Herv. Maranathakerk, Molenvlietbaan 10, Woerden. De morgendiensten vangen dan aan om 11.00 uur in plaats van om 10.00 uur.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Woerden

■ JUBILEUM KOSTER VAN Geref. GEMEENTE VEENENDAAL

Op 1 juli van dit jaar is het 25 jaar geleden dat onze koster, dhr. J.W. Waasdorp, zijn werk in de gemeente van Veenendaal begon. Al die jaren heeft hij met liefde en grote betrokkenheid het kosterwerk mogen verrichten. De kerkenraad is hem, maar ook zijn vrouw en kinderen, die hem trouw terzijde staan, hiervoor erkentelijk.

In verband hiermee wil de kerkenraad het kostersechtbaar een receptie aanbieden. Deze receptie zal plaatsvinden op D.V. zaterdag 5 juli van 14.30 tot 16.30 uur in ons kerkgebouw. Alle (doop)leden van de gemeente en andere belangstellenden worden van harte uitgenodigd om hierbij aanwezig te zijn.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Veenendaal

■ VERSLAG PARTICULIERE SYNODE OOST 15 MEI 2014 TE KAMPEN

Op de avond, voorafgaand aan de vergadering, is een bidstond gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Kampen. Hierin ging voor de preses van de vorige synode, ds. A. Schreuder van Rijssen-Zuid. Hij bediende het Woord uit Daniël 6:11.

Als consulent van de roepende kerk van Kampen opent ds. J. IJsselstein de vergadering. Hij laat zingen Ps. 19:7, leest deze psalm en gaat voor in gebed. Hij spreekt vervolgens een meditatief openingswoord naar aanleiding van het gelezen Schriftgedeelte, in het bijzonder Ps. 19:13.

De tijdelijke preses roept alle afgevaardigden, de deputaten art. 48 DKO van de andere particuliere synoden alsmede de belangstellenden een hartelijk welkom toe.

Na het onderzoek van de lastbrieven wordt het moderamen samengesteld. Na gehouden stemmingen worden verkozen tot preses ds. A. Schreuder, tot assessorpreses ds. A. Schot, tot scriba ds. F. Mulder, tot assessor-scriba oud. J.T. van

den Berg en tot quaestor oud. K.H. de Heer.

Ds. C. van Krimpen, ds. W.J. Karels en ds. J.J. van Ekeveld brengen als deputaten art. 48 DKO groeten en zegenwensen over namens respectievelijk de PS Zuid, de PS Zuid-West en de PS Noord-West. Het rapport van de Stichting tot Financiële Hulpverlening aan instellingen in de Particuliere Synode Oost alsmede de jaarrekening van deze stichting over 2013 worden goedgekeurd.

De aftredende bestuursleden van deze stichting worden herbenoemd. De huidige voorzitter, oud. J. Bonnhof is aftredend en niet herkiesbaar. De huidige 2^e voorzitter, oud. W.J. den Otter, wordt als zodanig benoemd.

De vorige PS had het bestuur verzocht om een nieuwe beleidsvisie op te stellen in verband met de mogelijke consequenties voor de steunstichting van de veranderingen in de zorg. Het bestuur deelt de PS mee dat aan dit verzoek nog niet kon worden voldaan, mede gelet op het besluit van de laatstgehouden Generale Synode om thans nog geen stappen te ondernemen om te komen tot integratie van de bestaande steunstichtingen. Wel is besloten dat DMZ overleg zal plegen met deze stichtingen met het oog op de bevordering van een eenduidig beleid. Het bestuur wacht dit overleg af. De PS verzoekt het bestuur om in ieder geval vóór de volgende PS met de gevraagde visie te komen. Tevens wordt het bestuur gevraagd een voorstel voor te bereiden voor een wijziging van de statuten van de stichting, ertoe strekkende eventuele statutaire belemmeringen voor verdere integratie weg te nemen, alsmede een aantal vereenvoudigingen inzake de procedures rond benoeming van bestuursleden en de wijze van controle op de financiën tot stand te brengen.

De verslagen van deputaten art. 48 DKO inzake de bezoeken, gebracht aan de andere particuliere synoden, worden onder dankzegging aan de rapporteurs aangevaard. Ditzelfde geldt van de verslagen van deputaten art. 49 DKO inzake bezoeken aan de vergaderingen van de classes Rijssen en Kampen in verband met de classicale examens van resp. kand. J. van Laar en kand. P.G. Heijkamp.

Aangezien er geen vacatures zijn worden alle primus- en secundusdeputaten art. 48 DKO en art. 49 DKO bij acclamatie herbenoemd.

Het bestuur van de Stichting Financiële Hulpverlening vraagt de PS advies inzake de plaats van bewaring van het archief van deze stichting. De synode is van oordeel dat dit archief behoort te worden

ondergebracht bij de archiefbewarende gemeente van de PS Oost. Verondersteld wordt dat dit de gemeente van Barneveld is (thans Barneveld-Centrum). Bij nadere bespreking blijkt het echter niet duidelijk of deze gemeente ooit officieel als zodanig is aangewezen en evenmin is duidelijk waar het oude archief van deze PS zich thans bevindt. Het moderamen zal een en ander onderzoeken.

De classis Rijssen verzoekt de PS te komen tot een nadere doordinking en eventueel herziening van de bestaande regeling met betrekking tot het afspreken van preekbeurten. Aanleiding hier toe vormt de constatering dat de in het verleden gemaakte afspraak, waarbij de datum van 1 september voorafgaande aan het jaar waarvoor de afspraken gelden werd vastgesteld, niet meer adequaat functioneert. De classis verzoekt gelet op het brede belang van deze materie een instructie op dit punt door te zenden naar de eerstvolgende Generale Synode. Bij de bespreking hiervan wordt erop gewezen dat het hier in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de (emeritus) predikanten en de desbetreffende scribae betreft; betwijfeld wordt of hier een regeling vanuit kerkelijke vergaderingen de juiste oplossing kan bieden. Wel wordt benadrukt dat het van groot belang is dat de studenten voldoende mogelijkheid hebben om in hun propoensperiode de vacante gemeenten te dienen, zoals ook reeds eerder door het Curatorium is bepleit. Deze zouden dan ook prioriteit dienen te krijgen bij het maken van afspraken. Besloten wordt dit punt niet door te zenden, maar een brief te richten aan alle kerkenraden, predikanten en emeritus predikanten binnen het ressort van de PS, waarin aandacht voor een goede en zorgvuldige wijze van afspreken van preekbeurten wordt gevraagd, en waarbij de noodzaak van het scheppen van voldoende ruimte voor de studenten wordt onderstreept.

De gemeente Rijssen-West wordt aangewezen om de Synode bijeen te roepen op donderdag 21 mei 2015 te Rijssen-Noord. De bidstond zal worden gehouden op 20 mei 2015 te Rijssen-West. De preses van deze vergadering, ds. A. Schreuder, hoopt daarin voor te gaan. De preses gaat over tot sluiting van de synode. Hij dankt de afgevaardigden voor de broederlijke wijze van vergaderen. Hij verzoekt ds. A. Schot te eindigen. Deze laat nog zingen Ps. 21:6 en 7 en gaat voor in dankgebed, waarna de preses de vergadering sluit.

J.T. van den Berg, assessor-scriba

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2014

* Pag. 127, **gemeente ALPHEN AAN DEN RIJN.**

De preekbeurten worden nu geregeld door: J. Samallo, Lissabonstraat 4, 2408 EC Alphen aan den Rijn, tel. 0172-491508.

* Pag. 174, **gemeente DOETINCHEM.**

Het adres van de scriba is gewijzigd in: Broekstraat 10, 7009 ZB Doetinchem.

* Pag. 284, **gemeente NIEUW BEIJERLAND.**

Scriba is nu: D. Don, Nijverheidsstraat 5, 3264 XL Nieuw-Beijerland,

tel. 0186 - 69 19 82,

e-mail: gergemnb@kliksafe.nl

J.H.C. van Kesteren, dhr. W.H. Kramer, mw. C. van Ommeren, mw. W. Pasterkamp, mw. G. Pijffers-Folkertsma, mw. M. de Ruiter, dhr. H. Slager, dhr. P. Teitsma, mw. J. Visscher en mw. E. van der Woude.

Op de cursus te Rijssen slaagden: dhr. H. Eshuis, mw. G.I.H. Ligtenberg-ten Bolscher, mw. A.L. Nijland-Wessels en dhr. J. van Voorden.

Inschrijving voor één van de cursussen van de CGO is nog mogelijk! Raadpleeg de website www.cgo.nu of neem contact op met de voorlichter van de CGO, dhr. J. van Roest, e-mail: voorlichting@cgo.nu.

BERICHTEN

■ ZENDINGSVOND TE GOUDSWAARD

Op **vrijdag 20 juni** is er een zendingsavond in de zaal van de Gereformeerde Gemeente te Goudswaard, Molendijk 84. Op deze avond hopen dhr. en mevr. Knapen een en ander te vertellen over hun werk in Ecuador. Aanvang: 19.30 uur.

■ UITZENDDIENST FAM. H.M. VAN BOCHOVE

Op **dinsdag 24 juni** vindt de uitzending plaats van de fam. H.M. van Bochove naar Albanië. Henk van Bochove hoopt namens de ZGG in Albanië te gaan werken als evangelist in Durrës. De uitzending vindt plaats in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, Merellaan 346 in Capelle a/d IJssel. Aanvang 19.30 uur. Ds. W. Silfhout hoopt in deze dienst voor te gaan en de uitzending wordt verricht door ds. G.J.N. Moens, voorzitter van het zendingsdeputaatschap.

■ GEDIPLOMEERDEN B-CURSUS VAN DE CGO

Op de cursus te Amersfoort slaagden: dhr. J.A. Cromwijk, dhr. H. van den Hardeberg, mw. A.L. Ouwendijk, dhr. J. Petersen, mw. G. Spies en dhr. J.G. Verweij.

Op de cursus te Dordrecht slaagden: mw. W.L. van de Breevaart, dhr. A. den Hollander, dhr. A.J. IJzelenberg, dhr. T. de Jong, mw. D. de Leeuw-Pesselse, mw. E.S. Mudde-van der Slikke en dhr. J. Silfhout.

Op de cursus te Goes slaagden: mw. H.A. Biersteker-Steketee, dhr. L.M. van den Bos, dhr. C.A. den Braber, dhr. J.J. Geluk, dhr. J.K. Lieveense, dhr. E. Maljaars, dhr. J.B. Nieuwenhuize, mw. C.E.M. Otte, mw. L.M. Poppe, mw. J. Poppe, mw. W.M. Staal-de Visser, mw. E. Troost-Poppe, dhr. G.M. Verwoerd, dhr. L. de Visser, mw. J.M.

Weststrate, mw. J. Wisse-Maljaars en mw. S. Wisse-Stroo.

Op de cursus te Gouda slaagden: mw. M. van Daalen, mw. A. van der Elst-van Bochove, dhr. R.M. Gillissen, dhr. G.J. Krijgsman, dhr. S. Maljaars, dhr. P.J. Maljaars, mw. N.A. Nederlof-Ottervanger en dhr. A.D. Verhoef.

Op de cursus te Kampen slaagden: dhr. W. de Boer, mw. G.A. Dokter, mw. J.G.P. Dokter-Oudenaarden, mw. H.F. Fahner-van der Weerd, dhr. J.C. van Haaften, dhr.

■ STUDIEDAG FEBE TE HARDINXVELD-GIESSENDAM

Febe, vereniging van werkers in de gezondheidszorg, nodigt u uit voor de studiedag op **donderdag 27 november 2014**. Het thema is: "Zorg grenzeloos?!". Grenzen aan de zorg vanuit christelijk perspectief.

's Middags wordt er een lezing verzorgd door ds. L. Terlouw. Er zijn in totaal acht verschillende workshops over medisch-ethische en maatschappelijk-sociale onderwerpen. Zie voor verdere informatie: www.febezorg.nl

Locatie: het Hervormd Centrum te Hardinxveld-Giessendam. Duur studiedag: van 14.00-20.30 uur. Iedereen van harte welkom!

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 22 JUNI 2014

Aagtekerke 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Alblasterdam 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. G. Clements; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Barendrecht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Beens; Beekbergen 19.00 uur ds. K. Boeder; Bodegraven 10.00 uur ds. M. Golverdingen; Borsssele 14.00 uur ds. S.W. Janse; Boskoop 9.30 uur ds. A. Moerkerken; Breda 14.30 uur ds. H. Hofman; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. J. Mijnders en 18.00 uur kand. H.A. van Zetten; De

Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 en 15.30 uur kand. H.A. van Zetten; Den Helder 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Deventer 14.30 uur ds. D. de Wit; Doetinchem 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Elspeek 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Ermelo 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda

9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; 's-Gravenpolder 9.30 uur en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Groningen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 16.30 uur ds. J. van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 19.00 uur ds. A. Schot; Hoofddorp 16.30 uur ds. J. Driessen; Hoogvliet 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Houten 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Kapelle-Biezelinge 10.00 uur kand. P.D. den Haan en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. M. Mondria; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 10.00 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krabbendijke 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruieningen 9.30 (H.A.) en 14.00 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 18.00 uur stud. H. Brons; Lisse 15.30 uur stud. H. Brons; Meeuwen 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Middelburg-Centrum 9.30 (H.A.) en 14.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur stud. W.A. Zondag; Nisse 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oostkapelle 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Oud-Beijerland 19.00 uur ds. M. Joosse; Ouddorp 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. E. Bakker; Oude-Tonge 15.00 uur ds. J. van Belzen; Poederoyen 19.00 uur ds. L. Blok; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Puttershoek 14.30 uur ds. G. Pater; Ridderkerk 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. G. Pater; Rijssen-Noord 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. A.J. Gunst; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Zuidwijk 16.30 uur ds. R. Kattenberg; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure;

Scheveningen 10.00 uur (H.A.) ds. H. Paul en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Sliedrecht 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.30 uur ds. P. Mulder; Spijkenisse 18.45 uur ds. R. Kattenberg; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. J. Schipper; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. Mouw; Utrecht 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 18.00 uur ds. M. Golverding; Veenendaal 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 uur ds. J. Driessen en 15.30 uur ds. H. Paul; Vlissingen 16.00 uur stud. H. van der Heiden; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 15.30 uur ds. A. Verschuure; Werkendam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur stud. H. van der Heiden; Westzaan 10.00 uur ds. J.S. van der Net; Woerden 15.30 uur stud. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 en 18.00 uur kand. P.D. den Haan; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Zwolle 19.00 uur ds. J.M. Kleppe.

■ DINSDAG 24 JUNI 2014

Borssele 19.30 uur ds. S. Maljaars; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur (uitzendingsdienst) ds. W. Silfhout; Drachten 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Enter 19.30 uur stud. W.A. Zondag; Gouda 19.30 uur ds. G. Mouw; Herkingen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Naaldwijk 19.45 uur ds. A.J. de Waard; Nisse 19.30 uur ds. M. Karens; Soest 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Tholen 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Urk 19.30 uur ds. M. Mondria.

■ WOENSDAG 25 JUNI 2014

Aagtekerke 19.30 uur ds. E. Bakker; Beekbergen 19.30 uur ds. G. Beens; Brakel 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Den Helder 19.30 uur kand. H.A. van Zetten; Dinteloord 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Hilversum 19.45 uur ds. W. Silfhout; Hoofddorp 19.45 uur ds. L. Blok; Hoogeveen 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Kamperland 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. M. Joosse; Leiderdorp 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Meeuwen 19.30 uur ds. P. Melis; Mijdrecht 19.30 uur ds. M. Mondria; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. C. Hogchem; Nunspeet 14.30 uur (huw. bev.) ds. L. Blok; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Opheusden 19.30 uur

ds. G.M. de Leeuw; Poederoyen 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Puttershoek 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. J. van Belzen; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Spijkenisse 19.45 uur ds. H. Paul; Wageningen 19.30 uur ds. K. Boeder; Werkendam 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. G. Pater; Woerden 19.30 uur ds. W.J. Karels; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. J. Schipper; Zwijndrecht 19.30 uur ds. A. Verschuure.

■ DONDERDAG 26 JUNI 2014

Aalst 19.30 uur (openb.bel.) ds. M. Karens; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Apeldoorn 19.30 uur ds. G. Mouw; 's-Gravenpolder 14.30 uur (huw. bev.) ds. S.W. Janse; Krabbendijke 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. J.M.D. de Heer; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur (voor de evangelisatie) ds. W.J. Karels; Melissant 19.30 uur ds. G. Pater; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. L. Blok; Oostvoorne 19.30 uur ds. D. de Wit; Ouddorp 19.30 uur ds. E. Bakker; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Sliedrecht 19.30 uur ds. W. Visscher; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Wierden 19.30 uur ds. J. van Belzen.

■ VRIJDAG 27 JUNI 2014

Barneveld-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Bredeweg; Gouda 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. Hoogerland; Houten 15.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Clements; Poederoyen 13.30 uur (huw.bev.) ds. M. Karens; Scherpenzeel 18.00 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; Sliedrecht 14.15 uur (huw. bev.) ds. A.T. Huijser; Terneuzen 14.00 uur (huw.bev.) ds. R.A.M. Visser.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 22 JUNI 2014

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsmann; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. G. v.d. Breevaart; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Bruinisse (Zld) Boek nu uw vakantie met 40% korting!!!
Luxe SAFARITENT, stacaravans, ruime kampeerplaatsen.
www.dewelblok.nl / tel 0111-482523

BAKKEVEEN (Fr) - AMELAND - OMMEN - HARDENBERG - TERSCHELLING
Chalets /stacars -v.a. slechts € 150 p.w. ook in schoolvak. nog vrijzie
www.vdsluisvakanties.nl
of 0512-516096

Te huur: onze woning in de **Bommelerwaard** in rustige omgeving, vanaf 1 t/m 15 augustus 2014, verwarmd kinderzwembad. Geen huisdieren. Nette bewoning gevraagd. Bel. 0418-671820

Kamer te huur voor studente in Ede tel 0318-756546

Vakantie nog niet geboekt? Nieuw chalet Uddel, max 8 pers. V.a.g.v. www.chalet-uddel.nl 06-22786192

Heeft u HULP nodig voor licht verzorging (helpende) en/ of huishoudelijk werk. Tel 0318-461624

HARKES
Begravenissen
Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop
www.harkesbegravenissen.nl
Wij verzorgen alleen begravenissen
0172 - 21 21 22

G.J. van der Vliet
begravenisverzorging

- Begravenissen in het hele land
- Geen crematies
- Persoonlijke begeleiding met zorg, respect en stijl

Boekweitweg 22, 8075 CP, Elspeet | 06 129 345 19 - 0577 49 28 30 | www.gjvandervliet.nl

AMBTSKLEDING...

Klamar's
FASHION

's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
ADVIES AAN HUIS MOGELIJK!

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper **010-458 31 12**
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman **0182-58 39 32**
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Hotel Eureka organiseert een week met bezinning en ontspanning van D.V. 5-12 juli 2014 voor € 575,- p.p. Een week waarin bezinning en ontspanning elkaar afwisselen. Dit o.l.v. een emerituspredikant van de Gereformeerde Gemeenten. Alles volpension met Bijbelstudies, 1 huifkartocht, 1 bustocht en 1 boottocht en dagsluitingen. Hotel Eureka in Zeddam, 0314-651811 of kijk op www.hotel-eureka.nl

Initiatief nieuwe woonvorm
Door de steeds meer terug tredende overheid willen wij trachten een nieuwe woonvorm op te zetten. Dit voor mensen met een beperking uit onze reformatorische achterban. Voor de aankoop van het onroerend goed zouden wij graag in contact komen met mensen die ons financieel hierin willen ondersteunen. Indien u hiertoe genegen bent, wilt u dan contact opnemen via nieuwewoonvorm@kliksafe.nl

Te huur Harz Duitsland
Ruim vakantie appartement
6-8 personen. € 375,00 per week
jvv@vvcnl.com 06-54694183

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging
Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn
Dag en nacht bereikbaar, in elke regio
(0172) 23 33 38
Wij verzorgen alleen begravenissen

2 pabo studentes zoeken kostadres voor 1 nacht per week in Gouda. Bel voor meer informatie naar Geerthilde (0649497967) of Willeke (0611971951)

Te huur: luxe 6 pers stacaravan op Bergzicht, Ommen.
Nog vrij: week 27, 28 en 35-40.
Vanaf € 180. Tel 0641279559

B&B Chapeau ! Garderen
Onthaasten op de Veluwe in onze mooie B&B met ruime zit/slaapkamer, douche en toilet. Prachtige omgeving om te wandelen of te fietsen.
Voor verdere informatie zie www.bedandbreakfast.nl (zoeken op bestemming Garderen)
Telefoon 0577-461388
bedenbreakfastgarderen@gmail.com

HET NUTTIGE MET HET AANGENAME VERENIGEN?

Dat kan als u op uw komende vakantiereis in Duitsland, Zwitserland of Oostenrijk een goed boek achterlaat bij nieuwe of oude vrienden.

Voor bestelling van onze boeken zie onze website www.svvhed.org of bel 0345 - 58 08 10.
Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

Adres:
Elzenbos 25
4191 MR Geldermalsen

E-mail:
svvhed@kliksafe.nl

10 jaar
-zorgboerderij-
"Buyskêrke"

2004-2014

Zorgboerderij 'Buyskêrke' biedt zinvolle dagbesteding aan mensen met een beperking.

D.V. 12 JULI 2014 OPEN DAG!!
10.00 uur-16.00 uur

Er is op de open dag van alles te doen en te koop:

- ✓ Rondleiding op de boerderij;
- ✓ Fotopresentatie 2004-2014;
- ✓ Speurtocht, grabbelton, etc.;
- ✓ Diverse cadeau-artikelen;
- ✓ Diverse gebruiksartikelen;
- ✓ Gebak, drinken, snoep, etc.;
- ✓ Friet, kippie.

De opbrengst komt ten goede aan onze cliënten.

Voor meer inlichtingen en vragen over de zorgboerderij kunt u contact opnemen met fam. Verhage.

Boudewijnskerke 5 0118-563142
4374 SB Zoutelande 06-49408050

Regio Zeeland: 0115 - 61 25 54 / 06 - 18 14 80 08
Bestel via onze nieuwe website de gratis brochure:
'Bevel aan uw huis', of vraag een vrijblijvende
offerte aan.

Wij verzorgen alleen begrafenissen

www.bvtollenaar.nl

NUNSPHEET: te huur 3/4 pers. chalet.
Juli nog vrij en vanaf 23 aug. Info:
www.anneroos-nunspheet.nl
of 0341-750380.

Te huur, voor 1-3 pers. Nette
gemeubileerde 1-gezinswoning
met inventaris voor de termijn van
5 mnd. (sept 2014 t/m febr. 2015)
Nabij winkels en OV,
Rotterdam Lombardijen
Voor info bel, 06-16048743

Tot de zomervakantie
naar Texel...

WEEKEND/
MIDWEEK
€119*
WEEK
€149*

De Verrassing
Dingdorp

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06

* Vanafprijs, geldig tot de zomervakantie 2014

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

"Die eerste kraamdagen
vergeet ik nooit meer"

Kraamzorg door medewerkers met
een reformatorische identiteit, dat is
een vertrouwd idee. Meer informatie?
www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke
hulp en verpleging & verzorging**

*** last minute in Ermelo ***

Te huur van 27 juni – 25 juli
hoekwoning, tot 5 personen.
Nabij hei, bos, supermarkt
en zwembad. € 450 per week.
Tel. 0341-558995 / 06-24720209

Welk ouder echtpaar wil ons huis
huren van 19 sept tot 4 okt
nabij Lunteren, prachtige omgeving
(geen huisdieren)
€ 250.00 per week incl. gas water licht.
Info tel 06-54293653

Te huur kamers/appartementen
in Lunteren, centraal gelegen
Ederveen/ Ede.
Voor inlichtingen 06-53741104.

Vakantie Oostenrijk:
Te huur: luxe Chalet en
Appartementen 2-9 pers.,
in omg. Saalbach-Hinterglemm /
Zell am See,
Info: 0180-322181 / 06-51166845

ES Vakanties
Vakanties in eigen sfeer

Nu **LAST-MINUTES.**
Oostenrijk stacaravans op
gezinscamping. Kerkdiensten,
recreatieteam, zon, water en bergén.
Meer info op www.es-vakanties.nl
of 055 3030083.

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.**

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

**Correspondentieadres
Noord-Amerika:**

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus Eminent
Domus Monarke
Cantilena enz.

Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641
Bgg.: (06) 53638114
24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begrafenissen
www.wegenaar.nl

DV zaterdag 5 juli hopen we onze jaarlijkse opendag te houden.

U bent van harte welkom met uw hele gezin vanaf 10.00 uur tot 15.00 uur.

Familie Brandsen
Van Amerongenweg 9
3771 LM Barneveld
Tel 0342422432
www.grootkootwijk.nl

Alle nieuwe titels
www.derooboeken.nl
078 - 6124081

De GEZELLIGHEID van de camping, de privacy van een landhuis, de luxe van thuis, Bergzicht, 8 pers.
www.zalmenhuis.nl, 06-51781723.
Bezet wk 29, 30, 32, 33, 35

Praktijk den Uijl
biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke
www.praktijkdenuijl.nl

*Dagbesteding
In eigen sfeer*

De Betuwehof Zorg
Dagbesteding ouderen - Achterberg

contact: Bert of Julia Hak
tel: 0317 -6 18 18 0
info@betuwehof.nl
www.betuwehof.nl

Helpende Handen is de vereniging langdurige zorg van de Gereformeerde Gemeenten, voor reformatorische mensen met een beperking.

Door vertrek van de huidige directeur ontstaat een vacature voor

Directeur (m/v) 0,8 fte

hulpde handen staat naast je

Functie-inhoud

- boegbeeld voor de vereniging
- leidinggeven en aansturen van medewerkers
- voorbereiden van vergaderingen van het Bestuur en de Ledenraad
- voorbereiden en uitvoeren van beleid
- vertegenwoordigen van de vereniging richting (kerkelijke) organisaties en belangenverenigingen

Functieprofiel

- hartelijke betrokkenheid op mensen met een beperking
- minimaal hbo-werk- en denkniveau
- managementervaring
- gedegen kennis van de kerkelijke, maatschappelijke en sociale kaart van Nederland
- kennis van actuele politieke en maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van onderwijs, wonen, zorg, werk en welzijn
- affiniteit met financiën en bedrijfsvoering
- representatief en enthousiast
- belijdend lid van de Gereformeerde Gemeenten

Interesse?
Voor meer informatie:
 helpendehanden.nl/vacature